

Istnieje
od 1965

FORUM

NASTĘPNE
14
STYCZNIA
PIĄTEK
WYDANIE

N A J C I E K A W S Z E H I S T O R I E Ś W I A T A

nr 1 (1-13.01.2022)

Cena 10,99 zł (w tym 8% VAT)

Jaki będzie rok 2022

Prognozy, nadzieje i obawy

ISSN 0015-8402
nr 1 (2712)rok XVIII, IV r. nakł. 358207 PL ISSN 0015-8402
USA 4,6 USD, Srebra Euro 2,9 euro, Wielka Brytania 2,5 GBP

ŻEGNAJ, ELŻBIETO!
Barbados depcze Koronę

TRZY SCENARIUSZE
Covid – co widać?

KOLEJKA DO KREMLA
Raz Putin, raz...

MEL BROOKS
Humor moją bronią

VIKTOR ORBÁN
Geniusz cynizmu

AFGAŃSKIE PIEKŁO
Dokąd uciec przed talibami

FRONT WSCHODNI
W Donbasie bez zmian

SZWEDZKIE GANGI
Fiasko integracji

DETEKTYW IDEALNY?
Śledztwo w sprawie Sherlocka

Paszporty POLITYKI 2021 film / teatr / literatura / sztuki wizualne / kultura cyfrowa / muzyka poważna / muzyka popularna

Zapraszamy do oglądania transmisji z Gali

18 stycznia 2022 r.
o godz. 20.15
w telewizji TVN

PASZPORTY
POLITYKI
2 0 2 1

www.polityka.pl/paszporty

facebook.com/paszportypolityki/

#PaszportyPolityki

Partnerzy Główni

za'ks
sprzyjamy wyobraźni

POWERED BY
SEBASTIAN KULCZYK

Partnerzy medialni

Partnerzy kategorii

Literatura

Teatr

Muzyka Popularna

Muzyka Poważna

Kultura Cyfrowa

Sztuki Wizualne

Film

Doktor Fauci
Pandemie to moja
specjalność

22

**Nic o nas...
... bez niej?**

18

6 ROK W OBRAZACH

ECHA POLSKIE

18 Baerbock kontra Rau.
Szorstka przyjaźń
z Niemcami

WYDARZENIA

20 Coraz mniej imperium.
Barbados obalił królową

O TYM MÓWI ŚWIAT

22 Prognozy na rok 2022.
Niepokój w realu,
finanse w wirtualu

28 Podbój kosmosu.
Kiedy na Księżyc?
Kiedy na Marsa?

32 Co zrobi koronawirus?
Albo zniknie, albo zostanie,
albo... my znikniemy

28

**Polecą, naśmiecą i...
... sprywatyzują**

32

**Ciężki przypadek
Jak wyjść z twarzą**

**I z czego
tu się śmiać?
On by wiedział**

38

34 Rosja po Putinie.
Kandydaci na następców

PROFILE

36 O nich się mówi:
Joseph Moore
Mohamed ben Salman
Serge Gellé
Huang Wei
Neil Harbisson

LUDZIE

38 Mel Brooks.
Jak wykiwał producentów
„Producentów”

42 Viktor Orbán. Bo całe
Węgry to moja rodzina...

44 Ghislaine Maxwell.
Seks, celebryci
i teorie spiskowe

42

**Były liberał
Na wschód od Zachodu**

46

**Mały Kabul
Państwo na uchodźstwie**

Drodzy Czytelnicy!

Przez blisko dwa lata nie podnosiliśmy ceny FORUM. Niestety, galopująca inflacja, bijące wszystkich po kieszeni ceny gazu i prądu oraz kilkudziesięcioprocentowe podwyżki cen papieru wykorzystywanego do druku pisma zmuszają nas do jej zmiany. Od tego numeru dwutygodnik kosztuje o złotówkę drożej, czyli 10,99 zł.

Jednocześnie do końca pierwszego kwartału utrzymujemy niezmienną cenę pisma w prenumeracie papierowej. Przy zamówieniu subskrypcji na cały rok cena jednego wydania FORUM wyniesie nieco poniżej 8 zł: www.sklep.polityka.pl

Gorąco zachęcamy też do korzystania z prenumeraty wydań cyfrowych. Przy jednorazowej płatności rok lektury FORUM w wersji cyfrowej kosztuje tylko 98 zł. W tej cenie otrzymują Państwo bieżące wydania w plikach pdf, epub, mobi oraz dostęp do wszystkich artykułów na portalu FORUM. Szczegóły na www.forumdwytygodnik.pl

Redakcja FORUM

Cisza przed burzą
Jedyna forma dialogu

52

REPORTAŻ

46 **Ucieczka przed talibami.**

Z Afganistanu do Tadżykistanu

50 **Handel dziećmi.**

Nie mają pieniędzy, ale mają córki

52 **W okopach Donbasu.**

Wojna permanentna

FOTOSTORY

56 **Cenny świstek papieru.**

Nie wyrzucaj starych biletów!

OBYCZAJE

58 **„Dom Gucci”.** Prawda straszniejsza od filmu

62 **Symbol USA.** Orzeł leci na padlinę

58

→ **Moda na zdradę**
W pięknych dekoracjach

62

→ **Jaki znak twój?**
Proszę o inne pytanie

Gangsterzy i raperzy
Gorsi Szwedzi

66

66 **Szwedzki model...**

... przestępczości

ROZMOWA

68 **Arundhati Roy.** Mówimy „Indie”, myślimy... Strach pomyśleć

68

→ **Wysłałem z siebie**
Zaraz wracam

→ **Miał wielu ojców**
I żadnej kobiety

76

KOMPAS

72 **Tydzień na Bali.** Plażowanie i zwiedzanie

Raj zaszczepionych
Lot do krainy lotosu

72

HISTORIA

76 **Sherlock Holmes.** Nawet autor nie dał rady go zabić

O tych krajach piszemy:

AFGANISTAN (s. 46, 50) BARBADOS (s. 20) CHILE (s. 22) CHINY (s. 22) FRANCJA (s. 32) INDIE (s. 68) INDONEZJA (s. 72)
POLSKA (s. 18) ROSJA (s. 34, 52) SZWAJCARIA (s. 32) SZWECJA (s. 66) TADŻYKISTAN (s. 46) UKRAINA (s. 52)
USA (s. 22, 28, 38, 44, 62) WĘGRY (s. 42) WIELKA BRYTANIA (s. 20, 76) WŁOCHY (s. 58)

80 **MIKROFORUM**

STYCZEŃ USA

Atak na Kapitol

Zwolennicy ustępującego prezydenta Donalda Trumpa posłuchali jego wezwania i 6 stycznia przybyli do Waszyngtonu, by obronić swego idola i Amerykę przed spiskiem lewicowych elit, które postanowiły podstępnie wymienić lokatora Białego Domu. Służby zostały zupełnie zaskoczone, a protestujący, wśród nich Jake Angeli, zwany też Wilkiem z Yellowstone (na zdjęciu – pośrodku), oraz inni zwolennicy teorii spiskowych spod znaku QAnon wdarli się na Kapitol, przepłoszyli kongresmenów i przez kilka godzin demolowali budynek parlamentu. Padły strzały, było kilka ofiar, ostatecznie Donald Trump uznał swoją porażkę i zwycięstwo Joe Bidena.

STYCZEŃ USA

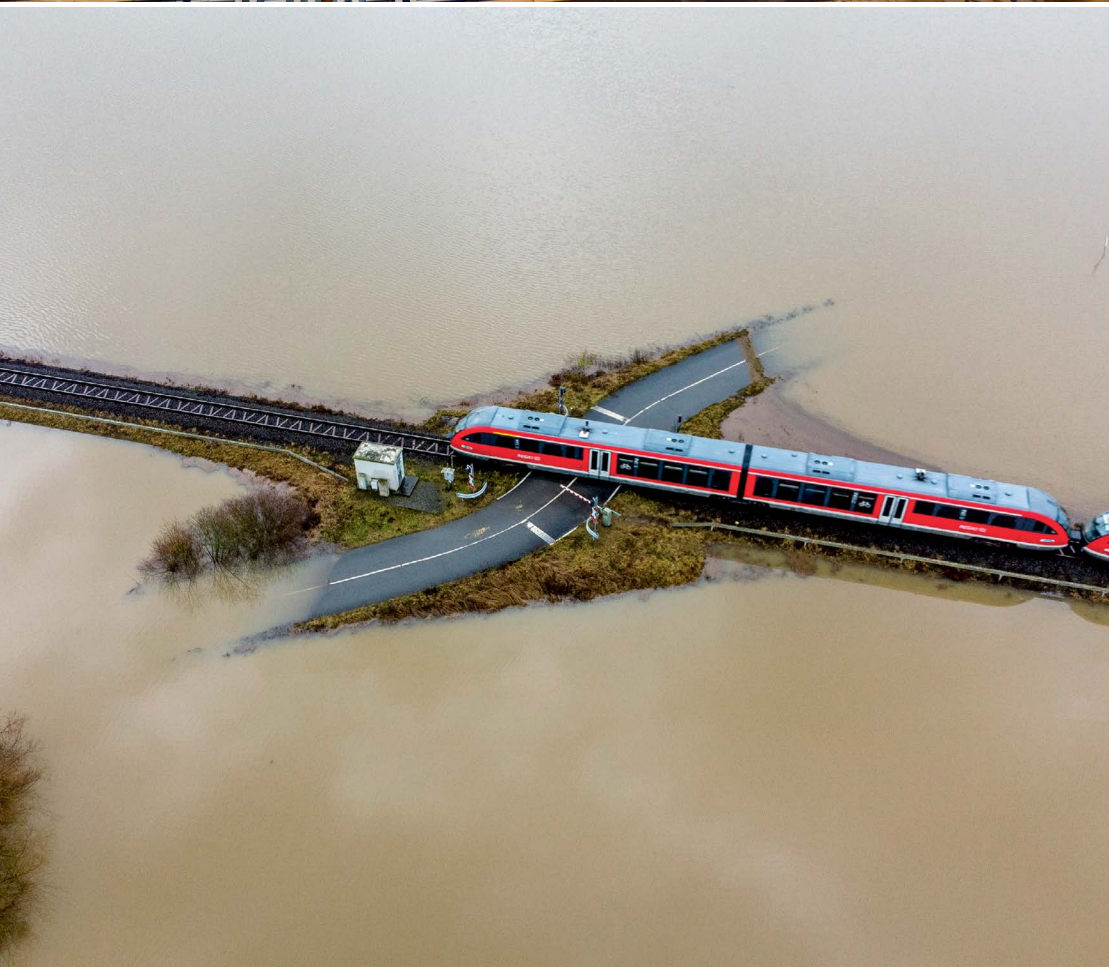
Demokrata w Białym Domu

Po niezwykle zaciętej kampanii, protestach wyborczych i wielokrotnym liczeniu głosów Joe Biden został zaprzysiężony jako 59 prezydent Stanów Zjednoczonych. W ceremonii, podczas której dla gości zaśpiewała Lady Gaga, wzięta też udział Kamala Harris, pierwsza kolorowa kobieta na stanowisku wiceprezydenta USA. Ustupującą administrację reprezentował wiceprezydent Mike Pence, bo obrażony Donald Trump odmówił spotkania ze swym następcą i wyjechał do rezydencji Mar-A-Lago na Florydzie.

LUTY NIEMCY

Zasypało i zalało

Intensywne opady deszczu i śniegu spowodowały wystąpienie z brzegów wielu niemieckich rzek i katastrofalną powódź. Woda i pośniegowe błoto zalały dziesiątki miasteczek, drogi i linie kolejowe. Na zdjęciu pociąg pokonuje skrzyżowanie z drogą pod miasteczkiem Nidderau koło Frankfurtu nad Menem. Dzięki wysokości nasypu skład przejechał, droga była w całości pod wodą.

MARZEC WIELKA BRYTANIA

Wszystkie jesteśmy Sarah!

To zabójstwo wstrząsnęło Wyspami. 3 marca Sarah Everard, 33-letnia londyńska, wracała wieczorem na piechotę od koleżanki. Jak się potem okazało, zatrzymał ją 48-letni Wayne Couzens, funkcjonariusz policji metropolitalnej. Policjant, który nie był wówczas na służbie, dokonał fikcyjnego aresztowania, wywiózł Sarah 100 km dalej, zgwałcił i zamordował. Sprawa wywołała gigantyczne protesty, a mieszkanki Londynu – mimo panujących restrykcji covidowych – wyszły na ulice żądać bezpieczeństwa.

KWIECIEŃ VANUATU

Pozegnanie boskiego Filipa

9 kwietnia w wieku blisko stu lat zmarł Filip, księżę Edynburga, małżonek brytyjskiej królowej Elżbiety II. Kraj ogarnęła żałoba, tym większa, że powszechnie lubiany księżę nie był kojarzony ze skandalami Domu Windsorów. W normalnych warunkach Filipa żegnałyby setki znakomitych gości i tysiące poddanych, teraz jednak, z powodu pandemii, w pogrzebie na zamku w Windsorze wzięło udział tylko trzydzieścioro członków najbliższej rodziny. Księcia optakiwano nawet na końcu świata. Na zdjęciu widać składających mu hołd mieszkańców wyspy Vanuatu, którzy uważali go za żyjącego boga.

MARZEC ISLANDIA

Lawa górą

Fagradalsfjall, czynny wulkan położony około 40 km od Reykjavíku, wyrzucił 19 marca, wyrzucając z siebie morze gorącej lawy. Władze ogłosiły alarm, ale mieszkańcy i turyści przybywali tłumnie, by w piknikowej atmosferze podziwiać niezwykle, groźne zjawisko. Ponad górą utworzyła się wielka czerwona chmura pyłu, a władze ogłosiły zakaz lotów nad częścią wyspy.

KWIECIEŃ SERBIA

Czas koronawirusa

Rok 2021 nie zapisał się optymistycznie w dziejach świata. Koronawirus wywołujący COVID-19, który zaatakował na początku 2020 roku, do tej pory spowodował ponad pięć milionów zgonów, a zakażyło się nim około 250 mln ludzi. Wielkie koncerny farmaceutyczne w ekspresowym tempie opracowały i sprzedały rządowi szczepionki, ale tych wciąż jest za mało, akcja szczepień idzie powoli, a wirus stale mutuje. Fala zachorowań przecięła systemy opieki zdrowotnej prawie wszystkich krajów świata, także bogatych. Chorzy umierali w prowizorycznych szpitalach, organizowanych np. na wielkich stadionach. Na zdjęciu: Stark Arena w Belgradzie zamieniona w wielki szpital covidowy. Nie wiadomo, czy w nowym roku uda się opanować pandemię, piszemy o tym na str. 32.

MAJ STREFA GAZY

Rakieta za rakieta

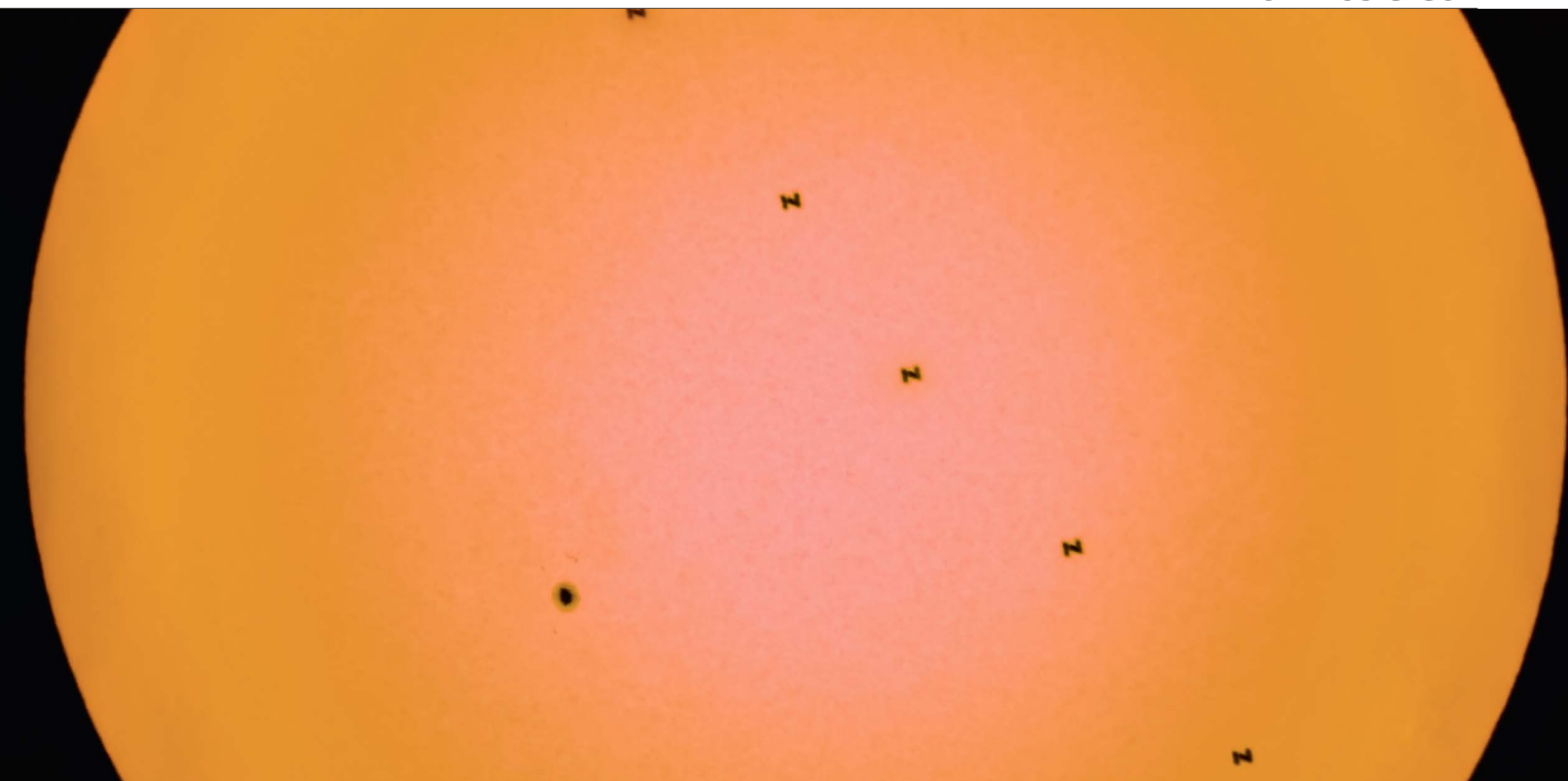
W odpowiedzi na atak rakietowy Hamasu izraelska artyleria i lotnictwo rozpoczęły naloty na Gazę, atakując także obiekty cywilne, takie jak wieżowiec Asz-Szaruk (na zdjęciu). W czasie trwającego ponad tydzień ostrzału zginęło 139 Palestyńczyków (w tym 39 dzieci), ponad tysiąc zostało rannych, po stronie Izraela było dziesięć ofiar. Niedługo potem zawarto rozejm, ale nie okazał się trwały. Wymiana ognia między Hamasem a Izraelem trwa non stop.

MAJ ETIOPIA

Głód pokoju

Pokój to życie, wojna niesie śmierć – mówił dwa lata temu etiopski premier Abiy Ahmed Ali, gdy odbierał Pokojową Nagrodę Nobla. Pod koniec zeszłego roku postanowił zrobić porządek z separatystami z prowincji Tigraj. Choć Tigrajczycy stanowią niespełna 10 proc. obywateli Etiopii, zajmowali najważniejsze stanowiska w kraju. Odsuwani od przywilejów, zbuntowali się, a szef rządu wprowadził blokadę Tigraju. W prowincji panuje głód, przed wojną uciekło już kilka milionów ludzi.

CZERWIEC GRUZJA

Na podbój gwiazd

Pięć razy nacisnął migawkę aparatu gruziński fotograf Irakli Gedenidze, gdy nad Tbilisi przelatowała Międzynarodowa Stacja Kosmiczna (ISS), doskonale widziana na tle słońca. Jest finansowana przez Stany Zjednoczone, Rosję i Kanadę oraz kraje należące do Europejskiej Agencji Kosmicznej. Moskwa zapowiedziała wycofanie się z projektu do 2024 roku, co może oznaczać koniec ISS, choć powstał też plan finansowania przedsięwzięcia przez komercyjne firmy (patrz str. 28).

CZERWIEC TAJLANDIA

Słoń Trąbalski

Ten sympatyczny z wyglądu gość odwiedził kuchnię pani Radchadawan Peungprasopporn, mieszkającej nad jeziorem Pa La-U nieopodal Hua Hin w Tajlandii. Jednak te zwierzęta, uchodzące tu za symbol szczęścia i powodzenia, nie mają łatwego życia. Są bez opamiętania wykorzystywane w biznesie turystycznym i tresowane w okrutny sposób. Wciąż popularne są tu zakazane już w wielu krajach przejażdżki na słoniach.

LIPIEC FRANCJA

Kij w szprychy

Wyścig kolarski Tour de France słynie z barwnych kibiców. Nie wszyscy są równie spokojni, jak uwieczniony na zdjęciu mieszkaniec Akwitanii. Niektórzy wybierają obserwację uczestniczącą. Tak postąpiła pewna kobieta, która spowodowała poważną krakę na pierwszym etapie. Wbiegła na trasę tyłem do peletonu, a przodem do kamer z nieprzystającym do sytuacji napisem „Dalej, babciu i dziadku!”. Choć prokuratura domagała się dla niej kary więzienia w zawieszeniu, to w grudniu sąd orzekł, że wystarczy niewielka grzywna.

SIERPIEŃ AFGANISTAN

Kabul wzięty

Na pół miesiąca przed ostatecznym wycofaniem się Amerykanów z Afganistanu Kabul zajęli talibowie. Prezydent Joe Biden zapowiadał, że nie powtórzą się sceny ucieczki jak po zakończeniu wojny w Wietnamie. Stało się jednak inaczej. – Wszyscy się pomyliliśmy. Chyba nawet talibowie byli zaskoczeni – oświadczył głównodowodzący armii brytyjskiej. I tak oto współcześni przywódcy wolnego świata dołączyli do wesołego pociągu, na którego czele w kwietniu 2002 r. stanęła Condoleezza Rice, sekretarz stanu USA, oświadczając, że „talibowie zostali wyeliminowani”. Rok później coś podobnego powtórzył George W. Bush. I deklarował to jeszcze pod koniec swojej ostatniej kadencji w 2008 roku. A potem talibowie zajęli Kabul. Kto mógł przewidzieć?

LIPIEC NIEMCY

Nadrenia
pod Renem

Po obfitych deszczach małe rzeki i potoki zamieniły się w rwące rzeki, które zmiotły z powierzchni ziemi całe wioski w Nadrenii. Powódzie wywołały też ogromne zniszczenia w Belgii i Holandii. Była to „największa od pokoleń katastrofa naturalna w tym regionie” – pisze Deutsche Welle. W samych Niemczech zginęło prawie 200 osób.

SIERPIEŃ HISZPANIA

Kto trzęsie Barcą?

Zacząło się od sporu personalnego, skończyło na kłótni o pieniądze z zadłużonym po uszy klubem i niewzruszonymi organizatorami rozgrywek hiszpańskiej ekstraklasy. Niemożliwe stało się prawdziwe. Po 21 latach w barwach FC Barcelona z zespołu odszedł jego kapitan, najbardziej utalentowany wychowanek klubu w historii, Lionel Messi. Gwiazdor szybko znalazł nowy dom we francuskim PSG, gdzie – życie płata figle! – gra u boku Sergia Ramosa, do niedawna kapitana Realu Madryt. Oczywiście nie ma nic za darmo. W styczniowym okienku transferowym paryski klub ma podobno sprzedać siedmiu zawodników, żeby stać go było na wyplatę dla Messiego.

WRZESIEŃ FRANCJA**Triumf sztuki**

Słynny Łuk Triumfalny w Paryżu został na ponad dwa tygodnie pokryty błękitnym materiałem. Tak powstała instalacja zaprojektowana przez zmarłego kilka miesięcy wcześniej artystę Christo (właśc. Christo Jawaszew). Wraz z partnerką Jeanne-Claude Denat de Guillebon (1935–2009) przez ponad pół wieku zajmowali się przykrywaniem różnych obiektów – „schowali” m.in. most Pont Neuf na Sekwanie oraz Reichstag w Berlinie. Opakowanie Łuku Triumfalnego, które kosztowało około 14 mln euro, było największym projektem sławnego Bułgara.

WRZESIEŃ DANIA**Zmierzch krainy lodu**

Zachodzące słońce pada na ścianę gór lodowych, które oderwały się od lodowca Jakobshavn na Grenlandii. To jeden z najszybciej poruszających się lodowców na świecie, a zarazem jeden z najlepiej zbadanych – pierwsze prace naukowcy prowadzili tu już 250 lat temu. Jak co roku od 25 lat lodu na wyspie jest coraz mniej, ale teraz padł ważny rekord: w stacji badawczej w najwyższym punkcie pokrywy lodowej po raz pierwszy spadł deszcz.

PAŹDZIERNIK HISZPANIA

Szare Kanary

Po niespodziewanej erupcji wulkanu Cumbre Vieja popioły przykryły dużą część wyspy La Palma, należącej do archipelagu Wysp Kanaryjskich. Pierwsze oznaki uspokojenia odnotowano dopiero tuż przed Bożym Narodzeniem. Zniszczeniu uległo trzy tysiące budynków, a siedem tysięcy ludzi musiało uciekać z domów. Do akcji świątecznej zbiórki pieniędzy dla ewakuowanych przyłączył się piłkarz Cristiano Ronaldo, który wylicytował podpisaną koszulkę reprezentacji Portugalii. – Nawet wulkan nie da rady La Palmie. Wspieram jak mogę tę piękną wyspę – powiedział.

PAŹDZIERNIK ZEA

Zagubione lata

Pawilon Wielkiej Brytanii na wystawie Expo 2020 zorganizowanej w roku 2021 w Dubaju. Okazało się, że nie wystarczyło przesunąć daty otwarcia ekspozycji. Za sprawą wariantu omikron pandemia i tak pokrzyżowała szyki organizatorom. Choć w Dubaju 90 proc. mieszkańców jest już zaszczepionych, a osoby pracujące przy ekspozycji musiały się wylegitymować dowodem otrzymania wszystkich dawek szczepionki (łącznie z przypominającą), to i tak niektóre wydarzenia – np. parady – postanowiono odwołać.

LISTOPAD POLSKA

Ludzie z lasu

Starcia na granicy polsko-białoruskiej po próbie nielegalnego jej przekroczenia przez dużą grupę osób. Od listopada napięcia opadły, a jednak w strefie przygranicznej wciąż koczują tysiące oszukanych osób, które przybyły zwabione perspektywą dotarcia do Unii Europejskiej. W grudniu polskie służby odnalazły ciało kolejnej ofiary mrozów. – Największą siłą ruchu pomocy uchodźcom są mieszkańcy okolicznych wsi i miasteczek. To ich współczucie, odwaga i bezinteresowność ratują życie ludziom z lasu – powiedziała komisarz praw człowieka Rady Europy, Dunja Mićatović.

GRUDZIEŃ WŁOCHY

SOS!

Zachwycony golden retriever na placu Świętego Marka w Wenecji, czyli w najniższym punkcie miasta zbudowanego na powoli tonącej lagunie. W najbardziej pesymistycznym ze swoich scenariuszy naukowcy prognozują, że w nadchodzących dekadach poziom wody może tu wzrosnąć o 120 cm, czyli znacznie więcej niż globalna średnia (80 cm) prognozowana przez ekspertów ONZ. W ostatnich dwudziestu latach „aqua alta” (wysoka woda) pojawiła się w Wenecji prawie tyle samo razy, co w całym poprzednim stuleciu.

GRUDZIEŃ USA

Cud w Kentucky

Słyszac zbliżające się tornado, Clara Lutz umieściła swoich dwóch wnuczków, rocznego Kadena i trzymiesięcznego Dallasa, w wannie. Do środka włożyła też kocyk, poduszki i Biblię. – Wiatr uniósł wannę i wyrwał mi ją z rąk. Nie mogłam jej utrzymać! – opowiada 75-latką. Uderzyła tyłem głowy o bojler i zemdlą. Tornado zmiotło cały dom z powierzchni ziemi, zostały tylko fundamenty. Ta historia ma jednak szczęśliwe zakończenie. Odwróconą do góry nogami wannę znaleziono na podwórku. Pod spodem ukrywały się dzieci – przerażone, ale nietknięte. Tego samego dnia przez Kentucky przeszło 40 tornad, a zginęło w nich 75 osób.

